

Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitel ma 2025-2028

Pispalan koulu

Vuodet: 2025 - 2028

Sisällysluettelo

1. Yleiset tavoitteet

- 1.1. Koulukohtainen toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- 1.2. Oppilaiden ja henkilökunnan osallistaminen
- 1.3. Pedagoginen toiminta
- 1.4. Vuorovaikutus ja viestintä
- 1.5. Turvallisemman tilan periaatteet
- 1.6. Rasismin ja syrjinnän vastainen työ
- 1.7. Koulun esteettömyystiedot

2. Selvitys

- 2.1. Kyselyiden käyttäminen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön tukena
- 2.2. Yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen kohtelun nykytilanne

3. Kehittämistoimet, toteutus ja seuranta

- 3.1. Kehittämistavoitteet ja toimenpiteet
- 3.2. Arviointi- ja seurantasuunnitelma
- 3.3. Lukuvuosi- ja kokonaisarviointi
- 3.4. Suunnitelman päivittäminen
- 3.5. Suunnitelman hyväksyminen

1. Yleiset tavoitteet

Koulutuksen järjestäjä vastaa, että oppilaitokset laativat toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman. Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

- *selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta*
- *tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi*
- *arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.*

Yhdenvertaisuuslain mukaan:

- *koulutuksen järjestäjän on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan*
- *ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi.*

Tampereen perusopetuksen toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma perustuu kaupungin vuoden 2023 alussa julkaistuun, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolakeihin pohjautuvaan toiminnalliseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan:

[Tampereen kaupungin toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#)

Suunnitelmaa tehdessä voidaan käyttää OPH:n [Sanoista tekoihin-opasta](#).

1.1. Koulukohtainen toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Tämän suunnitelman tavoitteena on tukea opetushenkilöstöä oppilaiden rakentavassa vastuuttamisessa ja osallistamisessa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Oppilaita ohjataan käyttäytymään ja kohtaamaan kouluyhteisönsä jäsenet kaikkia kunnioittavasti. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat koko kouluyhteisön yhteinen asia. Suunnitelman avulla halutaan luoda fyysisesti ja sosiaalisesti turvallinen ja hyväksyvä oppimis- ja opetusympäristö, jossa lähtökohtana ovat syrjimättömyys, kohteliaisuus ja huomaavaisuus.

Sekä yhdenvertaisuus-, että tasa-arvolakien tarkoitus on turvata kaikkien oikeus olla oma itsensä ja poistaa syrjinnästä johtuvaa eriarvoisuutta.

[Yhdenvertaisuuslaki](#)

[Tasa-arvolaki](#)

Kummastakin laista nousevat syrjintäperusteet ovat:

- sukupuoli ja sukupuoli-identiteetti
- ikä
- alkuperä, kansalaisuus
- kieli
- uskonto, vakaumus
- mielipide
- poliittinen toiminta, ammattiyhdistystoiminta
- perhesuhteet, varallisuus
- terveydentila
- vammaisuus
- seksuaalinen suuntautuminen
- muu henkilöön liittyvä syy mm. kehon koko, pukeutuminen, nepsy-oppilaat

1.2. Oppilaiden ja henkilökunnan osallistaminen

Kaupunkitasoiset tavoitteet:

- Oppilaat osallistuvat aktiivisesti koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön.
- Henkilökunta osallistuu ja kouluttautuu koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön.
- Koulun henkilöstö pohtii omia arvoja ja asenteitaan suhteessa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslain syrjintäperusteisiin. Tähän liittyen henkilöstö voi suorittaa Lasten oikeuksien verkkokoulutuksen (60-90min):

[Lapsen oikeudet](#)

1.3. Pedagoginen toiminta

Kaupunkitasoiset tavoitteet:

- Opetuskäytännöt kannustavat oppilaita normitietoiseen ajatteluun sekä toimimaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi.
- Kaikkien luokka-asteiden oppiaineiden opetussisällöt edistävät läpileikkaavasti tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.
- Opetus ja oppimisen tuki toteutetaan tasapuolisesti.
- Arviointi on oikeudenmukaista.
- Oppilasvalinnoissa noudatetaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusperiaatetta.

1.4. Vuorovaikutus ja viestintä

Kaupunkitasoiset tavoitteet:

- Koulussa opiskelevien tai työskentelevien tulee kohdella toisiaan kunnioittavasti ja tasavertaisesti.
- Oppilaat ja henkilökunta saavat käyttää itse toivottua nimeä (kutsuma- tai lempinimeä) ja tulla kohdatuksi itse ilmoitetun sukupuoli-identiteetin mukaisesti.
- Koulun verkkosivut ja muu viestintä on kaikkien saavutettavissa, ja siinä kiinnitetään huomiota monipuoliseen ja ei-stereotyyppiseen ilmaisuun. Myös selkokieliyteen kiinnitetään huomiota.
- Käännätetään tarpeen mukaan tietoa palveluista englannin kielelle sekä suurimmille kieliryhmille.
- Koululla on järjestelmiä ja tukitoimia, joilla varmistetaan, että oppilas ja huoltajat voivat kommunikoida ja antaa palautetta huolimatta kielitaidosta tai kulttuuritaustasta.

1.5. Turvallisemman tilan periaatteet

Kaupunkitasoiset tavoitteet:

- *Opettajat/luokanohjaajat laativat luokkakohtaisesti Turvallisemman tilan periaatteet oppilaiden kanssa. Turvallisemman tilan Word-pohja ja kaupungin yleiset ohjeet löytyvät kaupungin verkkosivuilta: [Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus \[Tampereen kaupunki\]](#).*
- *Oppilaat tuntevat Someturvan ja osaavat käyttää sitä.*
- *Koulusta on luotu oppimis- ja opetusympäristö, jossa toteutuvat tasa-arvoiset ja yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua opetukseen. Koulun fyysinen ja sosiaalinen ympäristö on turvallinen ja syrjimätön sekä oppilaan että henkilökunnan itsemäärittelyä kunnioittava (myös mm. WC:t ja pukeutumistilat, ryhmäjaot, liikuntatunnit).*

Someturva

Koulun ammattilaiset katsovat Someturvan koulutusvideon ja aktivoivat Someturvan käyttöönsä 21.9.25 mennessä.

Syyskuun loppuun mennessä opettajat ovat pitäneet Someturva-oppitunnin kaikille oppijoille. Uusille oppijoille pidetään käyttöönotto-oppitunti ja muille oppijoille tietoiskuoppitunti.

Kevätlukukaudella helmikuun loppuun mennessä pidetään toinen tietoiskuoppitunti luokissa.

Someturvavastaava tukee opettajia ohjaamalla oppituntimateriaalien pariin. Vastaava seuraa Someturvalta lähetettäviä tilastoja palvelun käytöstä ja infoaa niistä tarvittaessa muita.

Turvallisemman tilan periaatteet

Luodaan oppituntimalli, jonka pohjalta opettajat vetävät turvallisemman tilan periaatteiden luomisen prosessin kaikissa luokissa. Oppituntimallissa hyödynnetään kuvia ja oppilaita osallistavaa keskustelua. Painopiste on prosessissa, jossa oppilas pohtii omia kokemuksiaan ja toimiaan luokkayhteisössä. Miten minä toimin, jotta kaikilla on turvallinen olo? Laaditaan prosessin pohjalta luokkakohtaiset turvallisemman tilan periaatteet.

1.6. Rasismin ja syrjinnän vastainen työ

Tampereella toimii rasisminvastaisten toimenpiteiden työryhmä. Työryhmä suosittelee kouluille toimenpiteitä rasismin ja syrjinnän torjumiseksi.

[Toimenpide-ehdotukset kouluille](#)

Kuulutus, jossa keuhataan Pispalan koulun väkeä siitä, ettei rasismi ole meillä noussut ongelmaksi ja muistutetaan, että tilanteen säilymisen eteen täytyy jatkossakin toimia kaikkia kohtaan kunnioittavasti.

Kirjataan turvallisemman tilan periaatteisiin myös rasismin vastustaminen.

Keskustelut luokissa: luokanopettaja keskustelee oman luokkansa kanssa rasismista. Tunnin kulku voisi olla: Opettaja esittelee kaupunkitasoisen rasismin määritelmän. Käsitellään yhdessä keskustellen: Mitä rasistinen toiminta voi olla? Mitä ei siis saisi tehdä? Miltä rasistinen toiminta tuntuu? Tässä voi ottaa myös draamaryhmätyötä piennäytelmin. Miten rasistisessa tilanteessa voi toimia kunkin toimijan näkökulmasta katsottuna?

1.7. Koulun esteettömyystiedot

Koulut kirjaavat koulun esteettömyystiedot koulun kotisivuille.

2. Selvitys

Selvitys on tasa-arvolain vaatima suunnittelun ensimmäinen vaihe, jonka aikana selvitetään toimipaikan tasa-arvotilannetta. Selvitys toimii pohjana, kun mietitään koulun kehittämistarpeita. Selvityksessä voi käyttää apuna keskusteluja ja erilaisia havainnointimenetelmiä. Oppilaiden näkökulmien ja mielipiteiden kartoitus on selvitystyön pohjana.

2.1. Kyselyiden käyttäminen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön tukena

Suunnitelman pohjana käytetään aina nykytilan arviointia.

Nykytilan arviointiin on tulossa syksyllä 2025 uusi työkalu, jolla voidaan henkilöstön keskuudessa arvioida koulun tämänhetkistä tasa-arvotilannetta. Rehtori-Teamsista kannattaa tutustua Power BI-raporttiin Ajatuksia koulusta-kyselyn tuloksiin.

Selvityksen tekemisestä ja suunnittelun keinoista voi lukea lisää OPH:n [Sanoista tekoihin](#)-oppaasta.

Kouluterveyskysely ja yhdenvertaisuuskysely ovat pakollisia selvitystyön osia.

- Koulut voivat päättää itse yhdenvertaisuuskyselyn sisällöstä ja mallista. Apuna voi käyttää mallipohjaa (kopioi ja muokkaa omalle koululle sopivaksi):
[Mallipohja](#)
- OPH:n yhdenvertaisuusbingo oppilaiden kanssa toteutettavaksi ja henkilökuntakeskustelun pohjaksi:
[yhdenvertaisuusbingo](#)
- Pienille koululaisille kyselyn voi toteuttaa opettajajohtoisesti keskustellen esimerkiksi kuvapankkikuvien avulla. Tällöin opettaja/ohjaaja kirjaa keskustelusta syntyneet mielipiteet ja käsitykset.
[Maailmankoulun kuvapankkikuvat](#)
- THL:n kouluterveyskysely toteutetaan 4., 5., 8. ja 9. luokkien oppilaille. Koulut päättävät, miten niistä kerättyä tietoa käytetään apuna tämän suunnitelman laatimisessa.

Lisäksi on mahdollista käyttää Maailmankoulun tasa-arvokompassia.

[Tasa-arvokompassi](#)

Se on laaja tavoitteiden ja toimenpiteiden ideapankki ja materiaaliaineisto ja sisältää pitkän ja seikkaperäisen selvitysmallin.

2.2. Yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen kohtelun nykytilanne

*Suunnitelma perustuu kyselyyn tai muuhun koulussa tehtyyn kartoitukseen. Tässä osassa kuvataan, **miten** nykytilaa kartoitettiin ja mitkä ovat kartoituksen tulokset.*

Tiedot kerättiin oppilailta Forms-kyselyllä.

Vastausten perusteella yhdenvertaisuus Pispalan koulussa näyttäisi olevan pääpiirteissään hyvällä tolalla, etenkin kokemus sukupuolten tasa-arvosta näyttää vahvalta. Parannettavaakin on. Esiin nousivat kokemukset ikävistä huomautuksista ulkonäköön tai vartaloon liittyen (välitunnilla 25%, oppitunnilla 21% ja vapaa-ajalla 20%) sekä havainnot loukkaavasta puheesta (välitunneilla: itseen kohdistuen 11%, johonkin toiseen kohdistuen 33%, oppitunneilla: itseen kohdistuen 8%, johonkin toiseen kohdistuen 27%). 23% taas ilmoittaa kuulleensa, että jotakuta haukutaan alkuperän, uskonnon tai kielen takia.

Näihin kehityskohteisiin paneudumme kuluvan lukuvuoden aikana.

3. Kehittämistoimet, toteutus ja seuranta

Tehdyn selvityksen (nykytilan kartoitus) pohjalta tehdyn suunnitelman toteutumista seurataan säännöllisesti. Toimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan lukuvuosittain/-kausittain osana lukuvuoden arviointia. Arvioinnin perusteella määritellään toimenpiteet seuraavalle lukuvuodelle/-kaudelle. Kolmen vuoden suunnitelman toteutumista arvioidaan lopuksi (tai tarvittaessa aikaisemmin) kokonaisuutena.

3.1. Kehittämistavoitteet ja toimenpiteet

Kartoituksen tulosten (kyselyt, tilastot) läpikäyminen ja jatkotoimenpiteistä sekä kehittämiskohteista sopiminen.

- *Yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon edistämisessä havaitut koulun vahvuudet ja puutteet.*

Asiattoman, esimerkiksi ulkonäköön liittyvän kommentoinnin vähentäminen.

Kouluterveyskyselyn perusteella koulun selkeä vahvuus se, että täällä saa vapaasti olla sellainen kuin on. Tästä pidämme kiinni.

Konkreettisista toimenpiteistä päätetään yhdessä oppilaskunnan kanssa. Arjen kasvatustyö, turvallisemman tilan periaatteet ja aktiivinen ryhmäyttäminen ovat osa koulun perustoimintaa.

3.2. Arviointi- ja seurantasuunnitelma

Suunnitelmasta on käytävä ilmi vastuuhenkilöt, sovittujen toimenpiteiden toteutusaikataulu ja suunnitelman voimassaoloaika. Suunnitelmaan kirjataan, miten oppilaat ja henkilöstö osallistetaan kehittämistoimenpiteitä valittaessa ja miten suunnitelmasta tiedotetaan. Seurannalle on sovittava mittarit ja tavat, joilla vaikuttavuutta arvioidaan sekä näille aikataulu.

Aihe	Sovitut asiat
Aikataulut	Jatkuva seuranta. Yhteisöllisen opiskeluhuollon ja johtotiimin katsauksissa aina tilannekatsaus.
Vastuuhenkilöt	Rehtori, oppilaskunnan ohjaavat opettajat, turvallisuustutor, some- ja sovitteluvastaava
Seurantasuunnitelma (mahdolliset mittarit, vastuut, tavat)	Kouluterveyskysely, kaupunkitasoinen tyytyväisyyskysely, koulun omat kyselyt.
Oppilaiden osallistaminen	Oppilaskunnan kanssa sovittavalla tavalla
Tiedottaminen	Rehtori Wilma-viestinnässään, kukin opettaja omassa luokassaan, teemapäivät ja tapahtuman

3.3. Lukuvuosi- ja kokonaisarviointi

Väliarviointi lukuvuosisuunnitelman käsittelyn yhteydessä. Voimassaoloajan päätyttyä tehdään kokonaisarviointi, jossa tarkastellaan toimenpiteiden tuloksellisuutta:

- *Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön vaikuttavuus kokonaisuutena.*

Arvioimme tämän osana lukuvuoden kokonaisarviointia.

3.4. Suunnitelman päivittäminen

Suunnitelma on voimassa enintään kolme vuotta. Sitä tarkastellaan henkilöstön kanssa vuosittain ja tehdään tarvittavat päivitykset. Tarvittaessa nykytilanne kartoitetaan uudelleen kolmea vuotta tiheämmin. Suunnitelmasta tiedotetaan oppilaita ja huoltajia.

Suunnitelmaa laadittaessa on otettu huomioon Perusopetuslain (1090/2024) ja Vammaispalvelulain (675/2023) muutokset.

Päivämäärä: 2025-10-27

Prosessi käydään uudelleen syksyllä 2028, sitä ennen suunnitelmaa tarkastellaan vuosittain ja päivitetään tarvittaessa.

3.5. Suunnitelman hyväksyminen

Päivämäärä: 2025-10-27

Ilpo Rantanen 27.10.2025